

มะเร็งต่อมลูกหมาก

นายแพทย์ไพบูลย์ จิตประไพ

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

"ต่อมลูกหมาก" เป็นชื่อที่ได้ยินและเรียกขานกันเป็นประจำนั้น หลายท่านที่สงสัยและยังไม่เข้าใจถึงลักษณะหน้าที่ และโรคที่เกิดกับต่อมนี้ดีนัก

ต่อมลูกหมาก เป็นต่อมสร้างน้ำเลี้ยงเชื้อในผู้ชาย อยู่ในตำแหน่งโดยรอบหลอดปัสสาวะส่วนต้นของผู้ชาย หรืออยู่ใต้หัวเหน่า บริเวณโคนอวัยวะเพศนั่นเอง หน้าที่สำคัญของต่อมคือ สร้างสารเคมีและอาหารสำคัญบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของตัวเสปอร์มในผู้ชาย ทั้งยังเชื่อว่าเป็นตัวกระตุ้นการเกิดลักษณะทางเพศของผู้ชาย (Secondary sex characteristics) เช่น มีขน เสียงเหมือนผู้ชายทั่ว ๆ ไป ต้องเข้าใจแต่เนิ่น ๆ ก่อนว่าต่อมนี้ไม่ได้เป็นตัวสร้างเสปอร์มเอง ตัวเสปอร์มนั้นจะมีกำเนิดมาจากเซลล์ของลูกอัณฑะเท่านั้น

ต่อมลูกหมากจะโตขึ้นตามวัย และโตมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีอายุมากขึ้น ซึ่งจะพบว่าต่อมลูกหมากที่โตขึ้นนี้จะเริ่มอุดตันหลอดปัสสาวะ ทำให้เกิดอาการปัสสาวะลำบาก และการอุดตันทำให้ปัสสาวะคั่งค้างอยู่ในกระเพาะปัสสาวะมากกว่าปกติ จะสังเกตได้ว่ามักจะเกิดในผู้ชายวัยเกิน 60 ปีขึ้นไป ซึ่งถ้าปล่อยละเลยอาจโตมากจนปัสสาวะไม่ออก นับว่าเป็นอันตรายต่อผู้อาวุโสเหล่านั้นได้

การเกิดมะเร็งของต่อมลูกหมากนั้นเกิดจากเซลล์ของตัวต่อมลูกหมากนี้ ได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ผิดปกติ กล่าวคือ มีการเจริญเติบโตและการแบ่งตัวของเซลล์เหล่านั้นอย่างรวดเร็ว และมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การอุดตันหลอดปัสสาวะ หรือมีการทำลายเซลล์ปกติของต่อมลูกหมากอย่างมากมาย ช้ำร้ายยิ่งกว่านั้นเซลล์ที่โตและแบ่งตัวอย่างรวดเร็วนี้จะแทรกหรือเคลื่อนย้ายไปสู่อวัยวะอื่น ๆ ข้างเคียงหรือแม้กระทั่งอวัยวะสำคัญ ๆ ของร่างกาย เช่น ไต ตับ ปอด หรือกระดูก ทำให้อวัยวะเหล่านั้นเสียหาย และถูกทำลายไปในที่สุด ซึ่งเมื่อถึงระยะนั้นแล้วผู้ป่วยก็จะถึงแก่ชีวิตได้

สาเหตุการเกิดมะเร็งที่แท้จริงไม่มีใครทราบ ได้มีผู้พยายามค้นคว้ามากมาย แต่ยังหาข้อสรุปที่แน่นอนไม่ได้ เพียงสันนิษฐานการเกิดขึ้นต่าง ๆ นานา ๆ หลายคนเชื่อว่าฮอร์โมนเพศชาย (Testosterone หรือ androgen) จะเป็นตัวเหตุสำคัญที่ทำให้เซลล์มะเร็งของต่อมลูกหมากมีการเจริญเติบโตมากขึ้น

มะเร็งของต่อมลูกหมากเป็นโรคที่พบได้บ่อยที่สุดในผู้สูงอายุ ส่วนมากจะเกิน 60 ปี ขึ้นไป แต่มะเร็งชนิดนี้อาจจะพบได้เป็นระยะ ๆ ในผู้ป่วยอายุน้อยลงกว่านั้น แต่มักพบเกิน 40 ขึ้นไป ในประเทศอเมริกา ได้รวบรวมพบว่าผู้ป่วยเป็นสูงถึง 17 เปอร์เซ็นต์ของมะเร็งในผู้ชาย ซึ่งจัดเป็นอันดับที่สามรองลงมาจากมะเร็งปอด และของลำไส้ในผู้ชายวัยประมาณ 55 ปี

อาการของมะเร็งของต่อมลูกหมากนั้นเป็นปัญหา เพราะอาการจะเป็นคล้ายคลึงหรือแทรกอยู่ในอาการของผู้ป่วยที่เป็นต่อมลูกหมากโตธรรมดา ซึ่งทั้งผู้ป่วยและแพทย์เองมักจะเลยอาการเหล่านี้เสีย บางคนคิดอยู่เสมอว่าเป็นโรคธรรมดาของคนแก่ แล้วก็ไม่คิดที่จะติดต่อหรือปรึกษาแพทย์ของตน ดังนั้นมะเร็งชนิดนี้มักจะตรวจพบเมื่อเป็นมาก หรือมีการลุกลามไปสู่อวัยวะที่สำคัญ ๆ ของร่างกายดังกล่าวมาแต่ต้น ทำให้อัตราการตายของโรคนี้อยู่สูงอยู่

แต่ถ้าผู้ป่วยได้สนใจอาการที่ผิดปกติอย่างรวดเร็ว เช่น ปัสสาวะลำบากเกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ หรือมีอาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ปวดกระดูก เลือดจาง (ซีด) กว่าปกติมาก หรือปัสสาวะพุ่งอาจมีเลือดเจือปน แล้วได้ปรึกษาแพทย์แต่ระยะแรก ๆ ผู้ป่วยจะมีโอกาสดีขึ้น โดยเฉพาะในวิวัฒนาการทางการแพทย์ปัจจุบัน เรามีโอกาสได้รับตรวจด้วยเครื่องมือ หรือวิธีการที่สามารถสืบทราบได้รวดเร็วและผลแน่นอน ทำให้การรักษาได้แต่ระยะแรก ๆ ของโรค ซึ่งทุกท่านย่อมทราบดีว่ามะเร็งทุกชนิดสามารถรักษาให้หายขาดได้ ถ้าเราพบ และได้รับการรักษาแต่ในระยะแรก

การรักษาามะเร็งของต่อมลูกหมากนั้น จำเป็นต้องอาศัยการผ่าตัดเป็นหลัก โดยเฉพาะตัดแหล่งกำเนิดของมะเร็ง และแหล่งกำเนิดของฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันนี้ได้มีวิธีการรักษาามะเร็งชนิดนี้มากมาย นอกจากการผ่าตัดแล้วยังมีการรักษาด้วยยา ซึ่งได้มีความก้าวหน้าและผลดีขึ้นเรื่อย ๆ การใช้รังสีรักษาก็ยังมีความจำเป็นอยู่เสมอ

ความสำคัญของมะเร็งของต่อมลูกหมากก็คือ การได้รับการตรวจและรักษาตั้งแต่ระยะแรก ๆ ของโรค ซึ่งแน่นอนที่สุดก็คือ เมื่อเข้าสู่วัยทองควรสังเกต"ต่อมลูกหมาก"ของท่าน ถ้าท่านไม่แน่ใจหรือสงสัยในความผิดปกติในตัวท่าน โปรดอย่าลังเลใจ หรือละเลยที่จะปรึกษาแพทย์ของท่านเสีย

.....